

D. 3. februar 2021

Til Landbrugstyrelsens [redacted]

[redacted]
Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen,
Afd. for Jordfordeling & Landbrugslov
Pioner Allé 9, 6270 Tønder
E-mail: [redacted]

Vedrørende plejenotat for 4 tilkøbte matrikler på [redacted] enge & beskrivelse af [redacted] adgangsf forhold på [redacted] enge.

[redacted]
Jvnf. e-mailkorrespondance ultimo november 2020, imellem Advokatfirma [redacted] og [redacted] Landbrugsstyrelsen, som er blevet fremsendt til os, kan vi forstå at der mangler et plejenotat for de i ultimo aug. 2018 tilkøbte arealer på [redacted] enge. Konkret drejer det sig om matr.nr. [redacted] og matr.nr. [redacted] i alt ca. 18,6022 ha. En bygningsløs ejendom. Der skal tillige beskrives at ny ejer; [redacted], har til formål og forbliver med at lave almennyttig naturbeskyttelse. Plejenotat og beskrivelse af [redacted] fonden vedlægges.

Landbrugsstyrelsen skriver tillige i korrespondancen at der skal tinglyses deklaration om tilbageførelse til landbrugsarealer hvoraf fremgår, at der er offentlig adgang til arealerne. Der references til landbrugslovens § 43, stk. 1. og stk. 3. Fsv. spørgsmålet om tinglysning af deklaration overlader [redacted] til sin advokat [redacted]. Fonden beskriver blot herunder de gældende myndighedsregler m.v. for adgang området herunder de fire nævnte matrikler.

Med Venlig Hilsen

[redacted]

[redacted]

Biolog. [redacted]

Takket være bidrag fra fugle- og naturelskere, kan [redacted] arbejde i fuglenes og naturens tjeneste med [redacted] naturreservater på godt 1000 hektar. Støt med et valgfrit beløb via Mobile Pay til [redacted] [klik her](#) og se alle støttemulighederne. For fugle, for folk og for fremtiden.

[redacted]

Plan for de 4 matrikler nr. [redacted] og [redacted] og deres anvendelse til naturformål og for offentlighedens adgang

Om erhverver

[redacted] er en almennyttig erhvervsdrivende naturfond, hvis formål er at værne om Danmarks fugle, blandt andet ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fugleområder, især for truede og sårbare arter, og ved at foranstalte naturformidling fra fondens naturreservater. [redacted] ejer [redacted] naturreservater, der rummer nogle af Danmarks mest fuglerige og truede naturtyper: ubeboede småøer, lavvandede kyster og strandsøer, enge, moser, rørskove, krat og naturskov – områder af national og international betydning. De fleste af områderne er åbne for besøgende, og der er mange steder etableret gangbroer, stier, fugletårne og skjul og opsat informationsplancher, der sikrer at publikum har gode muligheder for at opleve områderne. De fleste af reservaterne er tilknyttet lokale frivillige arbejdsgrupper, der bl.a. udfører målrettet praktisk naturforvaltning og der arrangeres guidede ture i områderne hvor alle er velkomne.

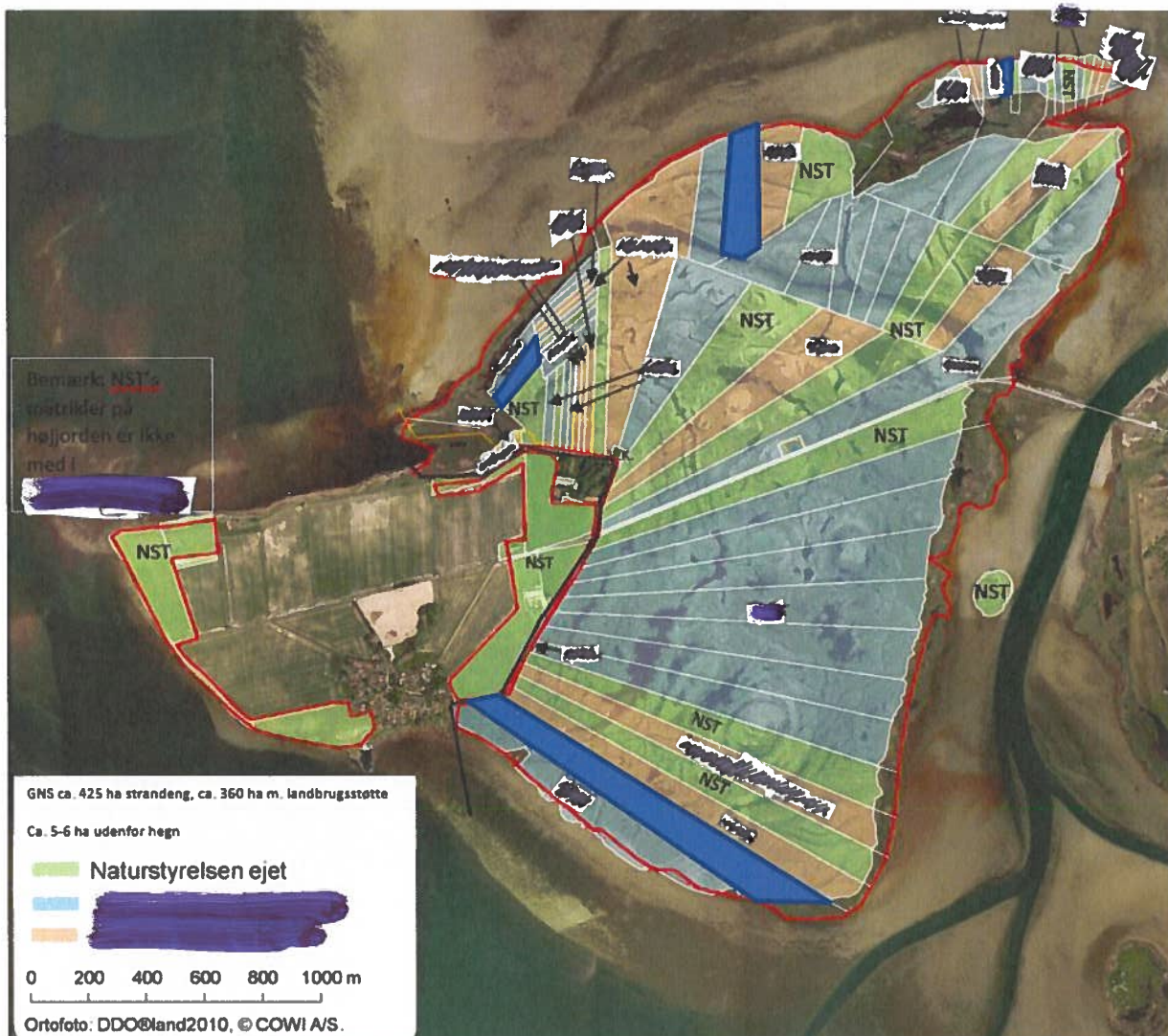
Om arealet

De tilkøbte arealer omfatter i alt 18,6022 ha og er alle, som resten af [redacted] enge, omfattet af Naturbeskyttelsesloven §3, som helt overvejende strandeng. Arealerne og resten af engene er tillige omfattede flere lag af yderligere naturbeskyttelse:

- Fredet ved fredningskendelse af [redacted] og Overfredningsnævnskendelse af [redacted]
- Ramsar-område; RAMSAR [redacted]
- EU Fuglebeskyttelsesområde nr. [redacted]
- EU Habitatområde nr. [redacted]
- Natura 2000 område nr. [redacted]
- Strandbeskyttelseslinje
- På sydengene, hvor matr. nr. [redacted] befinder sig, tillige af Vildtreservat-bekendtgørelse BEK nr. [redacted] - [redacted] Vildtreservat.

De NBL §3 registrerede arealer er registeret med en HNV score på hele 9-13 og en bioscore på 13 for det meste af arealerne.

[redacted]

Arealet omfattet af denne plan er markeret med mørk blå indtegning, én sydligst på sydengene [redacted] og tre mindre på nordengene.

Arealet indgår som en udvidelse af [redacted] Naturreservat [redacted] Enge, der i alt omfatter nu 44 matrikler og knap 205 ha på [redacted] enge.

Naturreservatet [redacted] Enge

Ejendommen kommer til at indgå som en del af naturreservatet [redacted] Enge. [redacted] forvalter på [redacted] enge sine matrikler i samarbejde med og bortforpagter til [redacted] hvor Fonden er født formand. Formålet med [redacted] iflg. dets vedtægter at: " Foreningens formål er:

- At arbejde for natur- og landbrugsmæssig god drift af de af foreningens medlemmers arealer, der er udlagt i græs på [redacted] Strandenge.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

- At sikre, at medlemmernes forpligtigelser i henhold til fredninger, MVJ eller andre miljøaftaler og tilskudsordninger samt Natura-2000 udpegninger og andre arealreguleringer opfyldes på de arealer, som foreningen har driftsmæssig råderet over.
- At arbejde for at give medlemmerne bedst muligt økonomisk afkast af deres arealer, under hensyn til foreningens øvrige formål.

Jagt og røorskær hører ikke under foreningens kompetenceområde." Citat fra §2 (formålparagraf) i vedtægter for [redacted] af 8. marts 2008.

Der er mange lag af naturbeskyttelse og særligt den meget specifikke fredning indrammer i høj grad naturforvaltningen og landbrugsdriften. Fredningsagen startede i 1960'erne og Naturfredningsrådets udtalelse af [redacted] fremhæves i Overfredningsnævnets kendelse, citat: "Rådet må tillægge en fredning af [redacted] stor naturvidenskabelig betydning, især med hensyn til [redacted] ornitologiske værdi. Man har foretaget en besigtigelse af øens fugleliv i dette forår og skal i den anledning udtale, at de vidtstrakte strandenge på øens østlige del huser en såvel meget arts- som individrig yngle-bestand af typiske strandengsfugle. Særlig bemærkelsesværdigt er et stort antal ynglende strandkader, der her finder ideelle yngle- og fourageringsområder. Når bortses fra [redacted] hvis fremtid som naturområde er meget usikker, findes en lignende bestand vel næppe noget andet sted i landet uden for det sydvest jyske vadehavsområde. Desuden skal fremhæves yngleforekomsten af arterne af stor kobbersneppe, brushøne og klyde, og at stedet sikkert er et vigtigt yngleområde for svømmeænder. Såvel engene med de lavvandede småsøer som de fladvandede kyststrækninger er velegnede raste- og fourageringspladser for trækkende svømme- og vadefugle. Rådet må i høj grad anse det for ønskeligt, at det karakteristiske og righoldige fugleliv på [redacted] bevares." Naturfredningsrådet [redacted]"

Tilsvarende omtales botanikkens særegne karakter i rige vendinger, bl.a. nævnes det høje botaniske artsantal og specifikt sand-løg, strand-siv, slangetunge, soløjealtant og den betydelige landskabelige skønsværdi ved de store engflader.

Overfredningsnævnet stadfæster og udvider fredningsnævnets kendelse og formålsbestemmelsen for fredningen af selve engene er citat: "B §1, Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, således at områdets karakter af overvejende kreaturafræssede strandenge opretholdes."

Engene må således ikke f.eks.: pløjes, tages ind i omdrift, gødes, sprøjtes, tilplantes, bebygges på nogen måde, afvandes m.fl. og skal fremstå som overvejende kreatur afgræssede enge til gavn for det righoldige fugleliv og de botaniske kvaliteter. Indskænkningerne i arealanvendelsen er righoldig om falder over §2-§12 i kendelsen.

[redacted] forpagter alle matrikler på strandengene fra de i alt [redacted] lodsejere, som er medlemmer af græsningslauget; [redacted], Naturstyrelsen [redacted], [redacted], [redacted] Kommune, og [redacted] private lokale lodsejere, og lauget drifter arealerne. Der hjemtages forskellige typer af landbrugsstøtte på store dele af engene, dog ikke loer, mudderflader o.l. og arealerne er tillige omlagt til økologisk jordbrug. Arealerne afgræsses pt. igennem 3 græsningsaftaler med 2 kvægholdere med et større antal hårdføre kødkvæg, med relativ sen udbinding, middellavt græsningstryk, og foldskifter og enkelte delarealer med tillige sent høslæt efterfulgt af afgræsning. I praksis er det [redacted] som sammen med de øvrige to bestyrelsesmedlemmer i [redacted] varetager driften og tilsikre at afgræsningen mv. er i overensstemmelse med de mange lag af naturbeskyttelse som engene er omfattet af og sikrer fredningen overholdes og opfyldes. De tilkøbte arealer er således, ligesom [redacted] andre matrikler på [redacted] enge, bortforpagtet til [redacted] og indskrevet som i vores forpagtningsaftale med [redacted]. De indgår således i den samlede naturforvaltning af engene. [redacted] har i de senere år

yderligere forbedret forholdene for området meget rige fugleforekomster er især karakteristiske strandengs vade- eng- kyst- og andefugle ved bl.a. at rydde en ældre udgået mindre nåleskovplantning centralt på engene, ændret lidt på hydrologien aht bl.a. klyde og brushøne, udvidet afgræsningen yderligere ud i rørskovsbræmmer og dermed etableret mere "blåt bånd". "Blåt bånd" er afgræsset delvist optrådt og varieret kystbræmme med tuer af primært tagrør og strandkogleaks imellem mudderflader, pytter, strandsøer, loer og strandvold og strandeng. Et særligt vigtigt levested for de jordrugende fugle såvel som træk og rastefugle i titusindevis. Der er ligeledes etableret flere drikkekar og hegns- og foldstyring så engene yderligere begunstiger disse fuglearter. I de kommende år kommer engene, igennem dets deltagelse i EU Better BirdLife projektet til yderligere at få forbedret sin hydrologi og en nærtliggende holm; [redacted] får fjernet sin rørskov, indgår tillige i afgræsningen og vil give endnu en god og rævesikker delinglokalitet på engene for bl.a. hættemåge, klyde og ternearter.

Jagtfrie arealer på engene

Sydeengene inkl. matr. nr. [redacted] er jvnf. vildtreservatbekendtgørelsen jagtfrit område, imens nordengene (og højjorden) er undtaget fra vildtreservatet. På Nordengene har [redacted] siden 2008 haft og har en jagtmagelægs-aftale med [redacted] Jagtforening og derunder de andre lodsejere på nordengene. Denne jagtmagelægsaftale sammenlægger de jagtfrie arealer henholdsvis de jagtbare arealer på nordengene i to samlede delområder. Aftalen friholder et areal på 88,4 ha fra jagt, svarende til godt og vel [redacted] matrikulerede areal på nordengene. Med tilkøbet af de her nævnte matrikler kan yderligere 5,6707 ha (svarende til arealet af de 3 tilkøbte matrikler på nordengene) også blive jagtfrie og fugle- og dyrelivet få yderligere beskyttelse.

[redacted] engene er i dag blandt Danmarks bedste lokaliteter for vade- og engfugle med f.eks. over 1000 ynglearter af 24 arter jordrugende fuglearter, herunder flere arter på EU Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1, og rødlistede truede arter som stor kobbersnepe.

[redacted] engene har været omfattet af 3 på hinanden følgende amtslige plejeplaner i amternes tid, der blev i 2008 etableret et græsningslaug for at samle driften og forvaltningen og der siden (i 2012) i medfør af EU projektet InterReg IVa "Baltic Flyway" bl.a. blevet udarbejdet et plejeplansforslag (2012-2020) ved [redacted] med [redacted] Naturstyrelsen [redacted] og [redacted] Kommune som opdragsgivere. Denne medvirker tillige til at oplyse de Natura 2000 handleplaner for [redacted], [redacted] og [redacted] som [redacted] kommune, henholdsvis Naturstyrelsen skal udarbejde i deres løbende Natura 2000 planlægning.

Rammerne for den fremadrettede forvaltning er udstukket af denne såvel som:

- 1) den statslige Natura 2000 plan 2016-2021
(https://mst.dk/media/130860/n168_n2000plan_2016-21.pdf)
- 2) [redacted] Kommunes (m.fl. kommuner) Natura 2000 handleplan
[redacted]
- 3) det tilhørende statslige udpegningsgrundlag
(https://mst.dk/media/130864/n168_basisanalyse16-21_revideret.pdf),

Dvs. at de ovennævnte offentlige forvaltningsplaner, og de øvrige lag af naturbeskyttelse, særligt fredningen, sammen med [redacted] drift og formål samlet udstikker planerne for den fortsatte naturforvaltning af [redacted] engene – også for de i 2018 af [redacted] tilkøbte [redacted] matrikler.

Målsætninger for de 18,6 ha

[redacted] målsætninger de kommende år for de tilkøbte 18,6 ha, såvel som i øvrigt også de øvrige matrikler fonden ejer på engene, er at i tæt samarbejde med [redacted] yderligere tilrette og forbedre naturforvaltningen, primært med fokus på:

- a) forbedret hydrologi, hvor det er muligt,

[redacted]

- b) yderligere forbedring foldstyring, sammen med
- c) tilpasning af græsningstryk så især de særligt sårbare og truede arter brushøne og stor kobbersneppe, men også at havterne, klyde, strandskade, dobbeltbekkasin går frem i antal ynglepar og f.eks. fjordterne, splitterne og eventuelt også engryle og måske endda mosehornugle genindfinder sig som årligt tilbagevendende ynglefugle.
- d) På den yderste del af matrikel [redacted] er der en røskovszone som for få år siden er inddraget i hegning og afgræsning. Her skal hegns og vandingforhold ændres så kvæget lettere kan komme til at afgræsse dette område bedre og dermed forbedre det "blå bånd" over en strækning på ca. 1 km kyst, heraf ca. 180 meter op til matrikel [redacted]. Der er en overkørsel til matrikel [redacted] på Nordengene som, udover at virke som overkørsel hjælper med til at tilbageholde vand på engene. Det er planen at denne skal genoprettes.

Der er tillige et rigtig fint men lille og lidt presset rigkær på nordengene som det påtænkes at rydde for opvækst af indvandrende vedplanter og fortsætte med fjernelse af den invasive kæmpebjørneklo. Der er også noget nærtliggende røskov som i 2021 inddrages i hegningen og afgræsningen så rigkæret således kan udvide sig på disse fordums arealer.

Adgangsforhold

Fsv. adgangsforholdene ændres de ikke som følge af opkøbet, da adgangen til alle engene er begrænset siden 1975 af fredningen, og med vildtreservatbekendtgørelsen for området er der tillige ikke tilladt adgang for offentligheden på sydengene, herunder matr. [redacted]

Da arealerne afgræsses med kvæg (inkl. foldtyre) i perioden fra maj til medio november og derfor selvsagt er bag elhegn er der ikke adgang til arealerne på hverken syd- eller nordengene. I fredningen er der dog åbent for offentligheden adgang på offentlig tilgængelige *uhegnede* områder og stier fra 15. juli til 1. marts. I praksis er det yderst sjældent at folk begiver sig ud i de indhegnede områder da der er kvæg inkl. foldtyre i en god del af året (maj-nov.), og i vintermånederne hvor der ikke afgræsses fra medio nov.-1. marts er engene meget våde, oversvømmes ofte af havet og oversvømmede loer, mudderflader mv. gør at området stort set uegnet til sikker og tryk færdsel.

[redacted] formidler fuglene og engenes øvrige liv fra fondens fugletårn midt på engene, og fra en handicap-venlig fugleobservationsplatform, og tillige tidvist fra observationsplatformen ved udflyttergården [redacted] som ligger i kanten af engene på højjorden og ejes af Naturstyrelsen og [redacted] kommune. Tillige er der adgang til at opleve engenes rige fugleliv fra stierne/markvejene langs med engene; "[redacted]" og "[redacted]", og fra vejen der går midt henover engene, i alt ca. 3 km. [redacted] arrangerer typisk ture 6-8 gange årligt til [redacted] enge. Fugletårnet, p-plads, handicapplatformen og infoplancher står i 2021 i øvrigt for en gennemgribende fornyelse og reovering.

Hermed er planen for den fremadrettede anvendelse til naturformål og mulighederne for offentlighedens adgang til arealerne beskrevet.

Notatet er godkendt af [redacted] Kommune ved [redacted]

d. _____

[redacted]

[redacted]

[redacted]